

Πεζογραφικά Πορτρέτα

Επιμέλεια
ΑΝΤΩΝΗΣ Δ. ΣΚΙΑΘΑΣ,
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΟΣ Η. ΚΑΠΟΠΟΥΛΟΣ

«Ο πεζογράφος θα πάει εκεί που είναι να τον πάει η γραφή του. Η γραφή βέβαια δεν είναι ξεκομμένη από τη ζωή, αφού με αυτήν καταίνεται»

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΑΝΟΖΗΣ: Η γλώσσα είναι αυτή που με οδηγεί

Ποιο ήταν το πρώτο λογοτεχνικό βιβλίο που θυμάστε να κρατήσατε στα χέρια σας ως παιδί και με ποια αφορμή;
Στη δεύτερη δημοτικού ανακάλυψα στην υποτυπώδη σχολική βιβλιοθήκη του χωριού μου το «Χωρίς οικογένεια» του Μαλό. Η ανάγνωσή του, που οδήγησε σε όλες τις επόμενες, παραμένει μέχρι σήμερα αξέχαστη εμπειρία.

Υπάρχουν συγγραφείς, Έλληνες και ξένοι, που επηρέασαν καθοριστικά τον τρόπο γραφής σας;
Αγάπησα και θαύμασα πολλούς συγγραφείς προτού αρχίσω να γράφω και στη συνέχεια ζήλησα πολλούς. Νομίζω πως ό,τι καταφέρνει να σε αγγίξει σε επηρεάζει κιόλας. Δεν θα αναφέρω ονόματα, γιατί όσοι ξεχάσω θα είναι πολύ περισσότεροι από όσους θα θυμηθώ, και κρωστάω σε όλους.

Η πεζογραφία απαιτεί σχεδιασμό και μεγάλη διάρκεια συγγραφικής αφοσίωσης. Πώς ακριβώς γράφετε μια ιστορία; Κάνετε ένα προσχέδιο, κρατάτε σημειώσεις, υιοθετείτε ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα εργασίας;
Η κάθε ιστορία που γράφω μου επιβάλλει και τον τρόπο της. Υπάρχουν φορές που ξέρω εκ των προτέρων μέχρι και το τέλος, υπάρχουν όμως κι εκείνες που δεν ξέρω τίποτε απολύτως. Σε κάθε περίπτωση, η γλώσσα είναι αυτή που με οδηγεί. Συνικά σκέφτομαι πως είναι σαν να χάνομαι σκαβοντας μέσα της στα τυφλά μιν, με την πίστη όμως πως στο τέλος θα ανακαλύψω οποσδήποτε αυτό που ψάχνω.

Οι χαρακτήρες των έργων σας είναι προϊόν μυθοπλασίας ή εμπνέονται από βιωμένες εμπειρίες της προσωπικής σας ζωής; Υπάρχουν κάποιες που συγγενεύουν με εσάς;
Θα έλεγα πως στη μυθοπλασία δεν έχει σημασία αν εμπνεοίς εξ ολοκλήρου καταστάσεις και πρόσωπα ή αν μεταποιείς υπαρκτά. Ανεξαρτήτως πάντως της χρήσης ή όχι βιομηχανικού υλικού, δεν νομίζω πως έχω γράψει ποτέ κάτι που να μη συγγενεύει με μένα.

Θελεί ο σύγχρονος πεζογράφος να «αποδράσει» από το ιδιωτικό του όραμα και να γίνει συμμετοχός ή δημιουργός ενός κοινωνικού οράματος; Κατά πόσο και σε ποιο βαθμό επηρεάζει το διαδικτυο έναν ανάλογο τρόπο σκέψης;
Ο πεζογράφος θα πάει εκεί που είναι να τον πάει η γραφή του. Η γραφή βέβαια δεν είναι ξεκομμένη από τη ζωή, αφού με αυ-

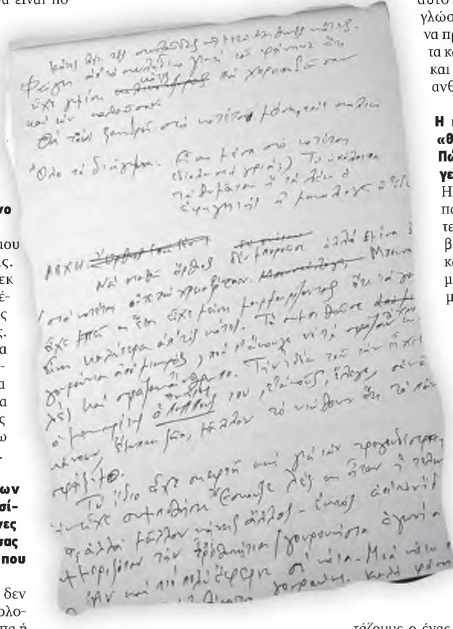
τήν καταίνεται. Αλλά, με τον τρόπο τουλάχιστον που αντιλαμβάνομαι εγώ τη λέξη, δεν πιστεύω ότι μπορεί να υπηρετήσει οράματα, γιατί τότε γίνεται κάτι άλλο. Η γραφή είναι περισσότερο ένας ιδιωτικός τρόπος θέασης του κόσμου, που μπορεί να αφορά κι άλλους. Το διαδικτυο δεν διαφοροποιεί τα πράγματα επί της ουσίας.

Ποια είναι εκείνα τα χαρακτηριστικά στοιχεία που θεωρείτε ότι «κάνουν» ένα βιβλίο να είναι πολύ σημαντικό και να «αντέχει» στον χρόνο;
Υποπεύομαι πως η αντοχή ενός βιβλίου στον χρόνο έχει να κάνει με τον βαθμό στον οποίο αυτό καταφέρνει μέσω της γλώσσας και του ύφους του να προσελάσει τα αναλλοίωτα και ανεξάρτητα από εποχές και συνθήκες ουσιαστικά της ανθρώπινης φύσης.

Η πεζογραφία μπορεί να «θρέψει» τον συγγραφέα; Πώς αντιμετωπίζετε επαγγελματικά τον βίο σας;
Η πεζογραφία δεν αποφέρει παρά ψυχούλα, συχνά ούτε αυτά. Είμαι ευτυχής που βιοπορίζομαι διδάσκοντας, κάτι που ονειρευόμουν από μικρός. Δεν θα μου άρεσε μόνο να γράφω.

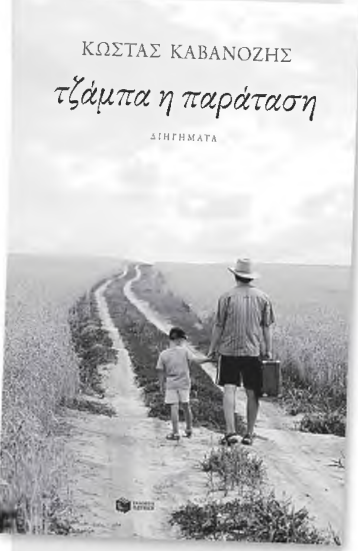
Ο κόρος της λογοτεχνίας γενικότερα και της πεζογραφίας ειδικότερα, όπως έχει δείξει η ιστορία, συνιστά τόπο μικρών και μεγάλων αφιμαχιών. Εσείς πώς τις βιώνετε;
Πολλές φορές σκέφτομαι πως ξεκινάμε όλοι μας από την ίδια αφετηρία, την αγάπη για το διάβασμα (πρώτα) και τη συγγραφή (στη συνέχεια), αλλά στην πορεία αρχίζουμε να λοξοκοιτάζουμε ο ένας τον άλλο απαρνούμενοι την κοινή μας προέλευση. Όμως ο μακρύς αυτός δρόμος, που μοιραζόμαστε, θα έπρεπε να μας κάνει όλους πιο ταπεινούς μπροστά στις δυσκολίες και στην ομορφιά του.

Ποιες συμβουλές θα επιθυμούσατε να δώσετε σε νεότερους συγγραφείς;
Να είναι πολύ σκληροί με τα κείμενά τους. Να μη βιάζονται καθόλου. Να θυμούνται ότι το τι θα πουν δεν μπορεί να διαχωριστεί από το πώς θα το πουν, ότι τον πρώτο διλαδή και τον τελευταίο λόγο τον έχει πάντα η γλώσσα.

ΕΡΓΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο Κώστας Καβανόζης (Κομοτηνή 1967), είναι φιλόλογος και μεταδιδακτορικός ερευνητής στη Δημιουργική Γραφή, αντικείμενο το οποίο έχει διδάξει σε μεταπτυχιακό και προπτυχιακό επίπεδο και σε ποικίλα σεμινάρια. Το τελευταίο βιβλίο του είναι η συλλογή διηγημάτων *Τζάμπα η παράταση* (Πατάκης 2020). Βιβλία του έχουν συμπεριληφθεί στις βραχείες λίστες των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων (2012 και 2018) και των περιοδικών *Διαβάζω* και *Ο αναγνώστης* (2012, 2016 και 2018). Κείμενά του έχουν συμπεριληφθεί σε συλλογικές εκδόσεις, δημοσιεύονται κατά καιρούς σε εφημερίδες, περιοδικά και ηλεκτρονικές σελίδες, έχουν παιχτεί στο θέατρο και έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά, τα Αλβανικά και τα Γαλλικά. Το 2012 απέσπασε από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου της Γαλλίας (CNL) υποτροφία συγγραφής. Είναι μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Η παραλία
Ο πατέρας κείτεται ανάσκελος πάνω στην άμμο και είναι στα τελευταία του. Η θάλασσα δεν ακούγεται. Βγάζω τα ρούχα μου και τ' αφήνω στο πλάι του. Θα κολυμπήσω, του λέω. Τα πατικώνει με το χέρι του. Ο άνεμος δυναμώνει.

(Τζάμπα η παράταση, διηγήματα, εκδ. Πατάκη)